

Slovenská komisia Dejepisnej olympiády

Celoštátne kolo Dejepisnej olympiády pre ZŠ a 8-ročné gymnáziá

4. ročník, školský rok 2011/12

Testové úlohy pre kategóriu D (8. ročník ZŠ a 3. ročník OG)

Poznámka: otázky monotematickej časti sú označené *

1.* Z uvedených slabík zostavte mená piatich národností (etník), ktoré žili na Apeninskom polostrove pred vznikom Ríma.

GÚ VIA LI RO SA VIA SA TINO MNI VIA TI BÍ NI UM BRO LA

2.* Spomedzi uvedených názvov mincí vyberte tri, ktoré sa používali v starovekom Ríme.
talent, ass (as), dukát, toliar, mass (mas), sestercius

3.* Rimania museli čeliť mnohým nepriateľom, ktorých viedli vynikajúci vodcovia. K uvedeným menám v odpoved'ovom hárku doplňte národ alebo kmeň, ktorý viedli a storočie, v ktorom napadli Rímsku ríšu alebo boli na čele povstaní proti nej. Ku ktorému z vodcov sa viaže priložený obrázok?

4.* Viacerí vládcovia starovekého Ríma sa preslávili veľkolepými stavbami. Vytvorte správne dvojice z uvedených vládcov a stavieb.

- a) Vespasian
- b) Traian
- c) Diocletian
- d) Carracalla

- A) cisársky palác v dnešnom Splite
- B) rovnomenné kúpele v Ríme
- C) Colosseum
- D) mramorový stĺp s výjavmi z vojny s Dákmi

5.* V druhom storočí pred Kristom sa vytvorili v Ríme dve silné skupiny, akési vtedajšie politické "strany", ktoré zastupovali záujmy svojich členov. Odpovedzte na nasledujúce otázky.

a) Ako sa tieto dve skupiny volali?

b) Uvedené pojmy a osoby priradiť v odpoved'ovom hárku k správnej skupine:

strana rímskeho ľudu, strana senátorskej nobility, Gaius Marius, pozemková reforma, Sulla, demokratizačné požiadavky, obhajoba konzervatívnych princípov

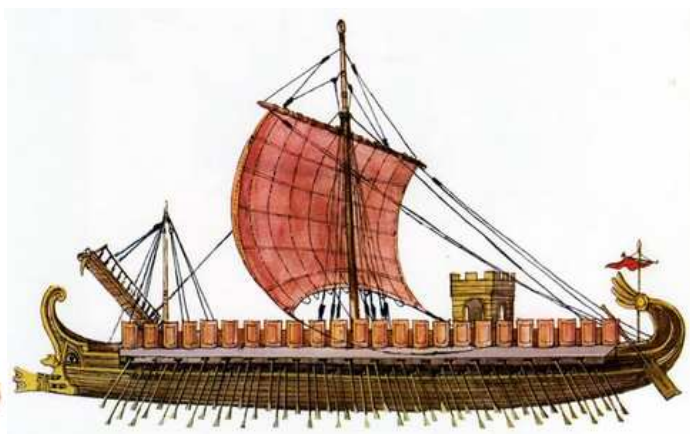
6.* K pripojeným obrázkom rímskych zbraní vyberte spomedzi uvedených možností správne pomenovanie: *pillum, gladius, spata, triréma, pentéra, balista, onager, katapult*

a)

b)

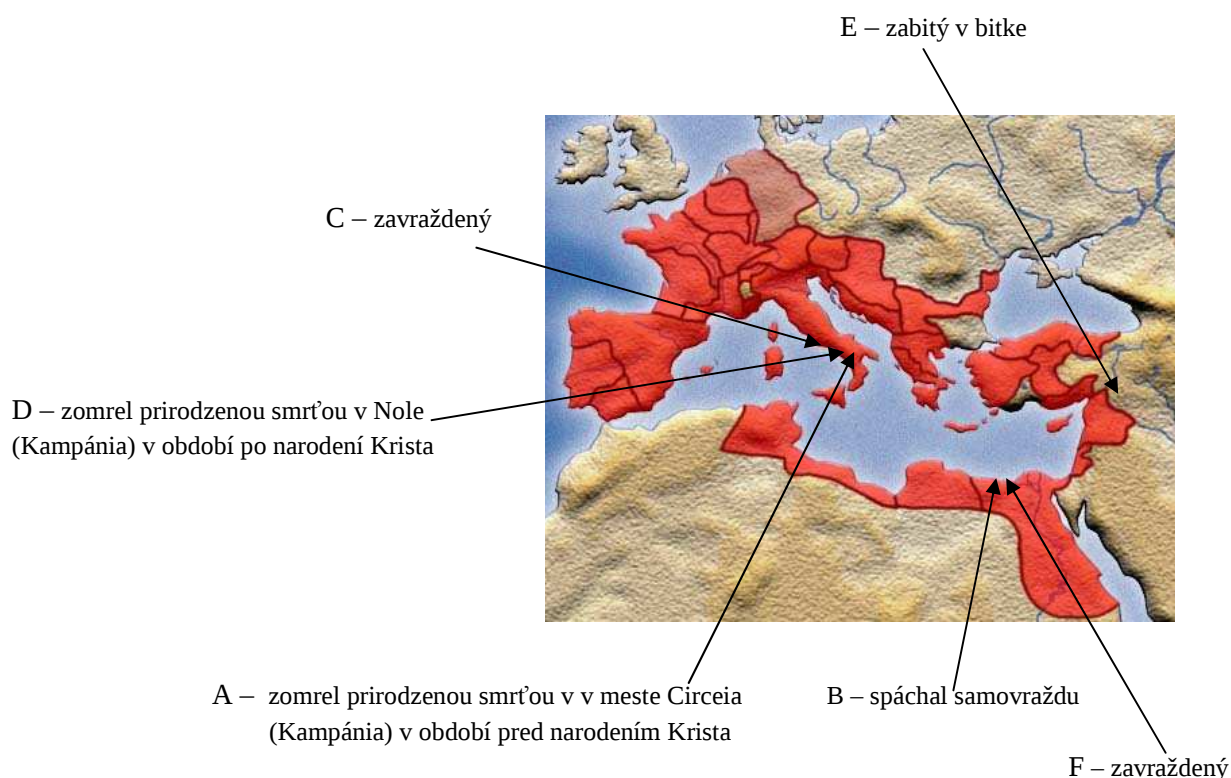

c)

7.* Na zástavách rímskych légii sa často objavovali štyri písmená (na obrázku). Išlo o skratku slov Senatus populusque Romanus. Preložte slová do slovenského jazyka.

8.* Oba triumviráty tvorili významní muži starovekého Ríma. Podľa priloženej mapy, v ktorej sú vyznačené miesta a vymenované spôsoby úmrtí „triumvirov“, priradte ich mená k písmenám.

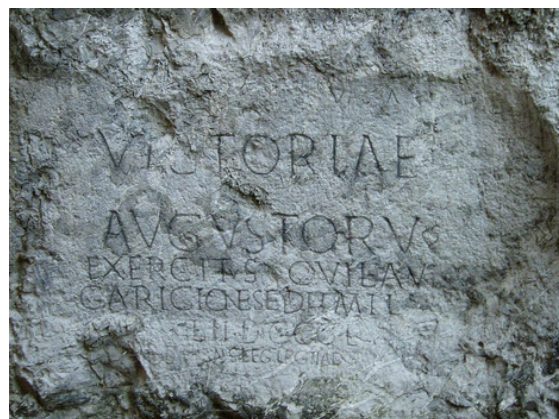

9.* Viacero slov a mien z čias starovekého Ríma zostalo dodnes v našej slovnej zásobe. Čo si predstavíte pod slovným spojením lukulské hody?

- a) veľmi striedmu hostinu;
- b) hostinu, kde sa podávali iba domáce jedlá;
- c) veľmi bohatú hostinu.

10.* So Slovenskom je úzko spojená osoba rímskeho veliteľa menom Marcus Valerius Maximianus, ktorý tu istý čas v 2. stor. po Kr. pôsobil na čele pomocnej légie.

- a) Na území ktorého súčasného krajského mesta prezimoval?
- b) Ako sa toto miesto volalo za rímskych čias?
- c) V ktorých rokoch tu tento veliteľ bol?
- d) Na ktorom mieste v danom meste sa nachádza písomná pamiatka na jeho prítomnosť? Pozrite obrázok.

11.* Zánik Rímskej ríše mal viacero dôvodov. Nájdite medzi uvedenými možnosťami päť z nich.

- a) dlhodobá hospodárska kríza;
- b) nepripustenie početných "neRimanov" k vláde a moci v ríši;
- c) vnútorné boje v politickej i náboženskej oblasti;
- d) prílišná demokratizácia rímskej spoločnosti;
- e) absencia jednotiacej idey/ideológie ríše;
- f) útoky "barbarských" národov;
- g) povstania otrokov;
- h) úpadok sily rímskej armády.

12. Francúzsko prešlo koncom 18. a začiatkom 19. storočia búrlivým politickým vývojom a viacerými štátnymi zriadeniami. Zorad'te tieto zriadenia chronologicky (podľa toho, ako po sebe postupne nasledovali).

cisárstvo, konštitučná monarchia (kráľovstvo), konzulát, republika

13. Napíšte, ktorých 6 etník (národov a národností) bolo na území Slovenska na prelome 18. a 19. storočia najpočetnejších.

14. Anton Bernolák a Ľudovít Štúr patrili k najvýznamnejším postavám slovenského národného hnutia. K ich menám v odpoveďovom hárku prirad'te uvedené pojmy.

Slovenská gramatika, Náuka reči slovenskej, Trnava, bratislavské lýceum, evanjelik, katolík

15. Ktoré tri z uvedených súčasných štátov neexistovali v roku 1822?

Španielsko, Taliansko, Švédsko, Holandsko, Maďarsko, Poľsko, Dánsko

16. Prečítajte si nasledujúcu ukážku z listu jedného zo známych vojenských veliteľov a odpovedzte na nasledujúce otázky.

„Vojaci! Som s vami spokojný... V slavkovský deň ste splnili to, čo som očakával od vašej neohrozenosti. ... Vojaci! Len čo dosiahneme všetko, čo je nevyhnutné na zabezpečenie šťastia a blahobytu našej vlasti, odvediem vás späť do...“

- a) Uved'te meno tohto veliteľa.
- b) K akej udalosti sa viaže spojenie „slavkovský deň“?
- c) V ktorom roku sa táto udalosť udiala a pod akým pomenovaním je známa?
- d) „odvediem vás späť do...“ – uved'te krajinu, ktorá bola vlasťou týchto vojakov.
- e) Ktorý štát na východe Európy tento veliteľ plánoval napadnúť?

17. V strednej Európe existovali koncom 19. storočia dva štáty, známe pod menami Predlitavsko a Zalitavsko. V odpoved'ovom hárku doplňte, podľa čoho niesli tieto názvy a ktoré štáty sa takto nazývali.

18. Bol najväčšou stavbou svojej doby, uľahčil obchodovanie i cestovanie, stal sa aj príčinou viacerých konfliktov. Po desaťročnej práci ho slávnostne otvorili 16. novembra 1869.

- a) Ako sa táto stavba volá ?
- b) V ktorom štáte leží v súčasnosti?

19. Prečítajte si nasledujúci úryvok z textu spojeneckej zmluvy. Z uvedených možností vyberte vojenský spolok, ktorý vznikol jej podpísaním.

„1. Vysoké zmluvné strany si sľubujú navzájom mier a priateľstvo a zaväzujú sa, že neuzavrú nijaké spojenectvo a neprijmú nijaký záväzok, ktorý by bol namierený proti niektorej zmluvnej strane. 2. Keby bolo Taliansko bez akejkoľvek provokácie z jeho strany napadnuté Francúzskom, budú obe strany povinné poskytnúť napadnutej strane pomoc zo všetkých síl. Tá istá povinnosť platí pre Taliansko, keby sa Nemecko stalo obeťou nevyprovokovaného útoku zo strany Francúzska.“

- a) Dohoda
- b) Trojspolok
- c) Svätá aliancia
- d) Os Berlín – Rím – Tokio

20. Rozvoj vedy v 19. storočí priniesol množstvo nových objavov a vynálezov. K uvedeným vedcom a vynálezcom priradte správny objav alebo vynález. Správne dvojice zapíšete do odpoved'ového hárku.

a) Charles Darwin	A) bacil tuberkulózy
b) J. G. Mendel	B) vzducholod'
c) Robert Koch	C) vakcína proti besnote
d) Luis Pasteur	D) evolučná teória
e) Karl Siemens	E) dynamo
f) Ferdinand Zeppelin	F) základy genetiky

21. Počas 1. svetovej vojny vznikli z Čechov a Slovákov vojenské oddiely, ktoré sa aktívne zapojili do bojov na strane Dohody.

- a) Pod akým menom tieto jednotky poznáme?
- b) V ktorých troch európskych štátoch boli vytvorené najpočetnejšie oddiely?
- c) V ktorom z týchto štátov tieto jednotky bojovali aj po skončení prvej svetovej vojny?

22. Koncom októbra 1918 vznikol v Martine najvyšší reprezentatívny orgán zastupujúci záujmy Slovákov.

- a) Ako sa volal tento orgán?
- b) Kto bol jeho predsedom? Pozrite obrázok.
- c) V Prahe vznikol o niečo skôr obdobný reprezentatívny orgán. Ako sa nazýval?

23. Milan Rastislav Štefánik patril k najvýznamnejším Slovákom v 20. storočí. V odpoved'ovom hárku podčiarknite z uvedených možností správny rok, kedy došlo ku každej z udalostí.

Autori: PhDr. Anna Mydlová, Mgr. Ľuboš Paller, Mgr. Štefan Podolinský

Recenzent: Mgr. Ľubomír Staňo

Vydal: IUVENTA – Slovenský inštitút mládeže, Bratislava 2012

Slovenská komisia Dejepisnej olympiády